GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ½ 5 fl. v.a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2½ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVIII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 64. **Brasiovu 19|7 Septembre** **1875.**

Brasiovu, 18 Septembre st. n. 1875.

Cu privire la planulu de arondarea municipieloru in Transilvani'a, despre care feceramu mentiune in nr. precedentu, venimu a mai inregistrá urmatóriele detaiuri, ce le aflamu in officiosulu „Pester Lloyd," care pretinde a fi totu-deun'a bine informatu.

Dupa spusele acestui organu, elaboratulu de arondare ar' fi déjá gat'a; territoriulu transilvanu se va imparti pre venitoriu numai in 13 municipie, si anume scaunulu Ciucului, Odorheiului si Muresiului voru remané si pre venitoriu, facundu-se aici numai unele rectificari territoriale, éra din Treiscaune si din districtulu Brasiovului se va formá unu municipiu nou, remanendu cetatea Brasiovului cá juredictiune de sine statatória. Cele mai multe dintre municipiele mici ale fundului regiu se voru impreuná si voru formá comitatulu Sibiiului. Comitatulu Albei inferióre, alu Cetatii de balta, alu Turdii, Clusiului, districtulu Fogarasiului, cari tóte se voru largi fórte tare, precum si comitatulu Uniadórei care se va impreuna cu diumetate din comitatulu Zarandului, si voru pastrá autonomi'a loru si pre venitoriu. Districtulu Nasaudului impreunatu cu alu Bistritiei voru formá unu municipiu nou; assemenea se va formá unu comitatu nou din vechiulu comitatu alu Solnocului interioru cu o parte din comitatulu Dobocei si diumetate din districtulu Cetatii de pétra, si acestu nou municipiu se va numi comitatulu Somesiului.

Acestu planu de arondare este creatu, precum cetimu, numai de catra conferintí'a comitiloru supremi cari se afla de presinte in Pest'a, pentru acesa nice nu i se da multa atentiune. Caracteristicu este numai, ca prin nou'a impartire territoriale ungurii voru a sterge si confiniele geografice dintre Ungari'a si Transilvani'a si astfelu a dá espressiune uniunii si in acestu respectu, ceea ce inse este fórte dificilu, deórece aici stau la mediuloculu asiá numitele parti anesse, la cari Transilvani'a n'a renunciatu inca. — Pre de alta parte inse planulu din cestiune nu credemu se afle buna primire nice la guvernu, nice la camera, deórece nu respectéza intru nimicu impartirea justitiara a territoriului transilvanu si acest'a este unu defectu dintre cele mai cardinale.

Dér' fiindu ca cestiunea arondarii municipieloru nu va veni inca curendu la ordinea dilei in camer'a din Budapest'a, se nu scapamu din vedere cele ce se petrecu actualminte in mediuloculu acestui corpu legiuitoriu. In siedinti'a dela 14 Sept. s'au alesu membrii delegatiunii. Partit'a conservativa inca va fi representata in delegatiuni prin duoi corifei ai sei si anume prin Sennyey si Uermény. Acesti duoi corifei fura alesi fora voi'a loru. Partii'a conservativa ar fi voitu se tramita in delegatiuni pre alti duoi membri ai sei, cari se nu atraga atentiunea publica tocmai asiá tare asupra loru, inse maioritatea guvernamentale a voitu se de acésta onóre tocmai corifeiloru ei, cá se li puna la proba patriotismulu in momentulu candu va veni in discussione cestiunea redacerii bugetului armatei comune. Domnii Sennyey si Uermény ar fi renunciatu bucarosu la acésta onóre, pentru ca ei se temu, cá nu cumva ferindu-se de Scill'a se cada in Caribde. Déca nu voru pledá si votá pentru reducerea bugetului armatei comune, voru remané nu numai fora popularitate in tiéra, ci voru deveni chiaru odiosi si tradatori de patria si natiune, éra déca voru pledá pentru reductiune, voru perde grati'a si favorulu domniloru din Vien'a si nu voru poté ajunge curendu la guvernu. Situatiunea este, ce e drepta, cem precaria pentru dinsii, ca-ci in casulu acest'a nu potu se servésca decatu la unu singuru domnu, cu celalaltu vrendu nevrendu trebue se se strice.

In siedinti'a de Mercuri, 15 Sept., s'a luatu in desbatere adress'a de respunsu la discursulu de tronu, despre care amu vorbitu in nr. trecutu. Inse pre langa proiectulu de adressa, pregatitu de comissiunea camerei, s'au mai presentatu inca doue proiecte, si adeca unulu din partea partitei dela 1848 si altulu din partea deputatiloru serbi Mileticiu si Politu. Proiectulu acestoru duoi deputati admite prioritatea natiunii maghiare inaintea celorlalte natiuni colloculitórie, admite chiaru si órecari restrictiuni in egal'a indreptatire a natiuniloru nemaghiare intru catu adeca integritatea statului pretinde acést'a, inse protestéza solemnu contr'a unei politice, care tinde a face din Ungari'a unu statu nationalu, alu carui scopu este: redicarea natiunii maghiare si nimicirea natiuniloru nemaghiare. Mai dice, ca uniunea cu Ardealulu nu e deplina, ca-ce romanii nu se impartiescu la viati'a de statu si nu li s'au vindecatu gravaminile.

Vorbindu despre evenimentele din Turci'a proiectulu d-lui Mileticiu si alu lui Politu esprime parerea de reu, ca sperantiele ce crestinii din Turci'a le au pusu in Maiestatea S'a cu ocasiunea caletoriei s'ale prin Dalmati'a nu numai ca nu s'au implinitu, ci in Ungari'a s'au opritu chiaru si a se aduná óre-cari ajutórie de bani pentru crestinii luptatori.

Trecundu apoi la legatur'a ce esiste intre ambele parti ale monarchiei, proiectolu dice intre altele, ca acésta legatura, adeca pactulu facutu la 1867 n'are nice o base de dreptu si nice unu sprijinu moralu. Deci, déca nu se va face o impacatiune nóua, care se multiumésca pre tóte nationalitatile dincolo si dincóce de Lait'a, atunci de buna seama nu se va poté restabilí nice ecuilibriulu in financiele statului, nice decadintiei monarchiei nu i va poté pune stavila.

Acestu proiectu de lege a facutu sange reu in domnii deputati unguri, asiá incatu, candu veni vorb'a despre tiparirea lui, insusi ministrulu de interne Tisza luá cuventulu si se pronunciá contra tiparirii acestui proiectu, care vatema natiunea maghiara, patri'a si tronulu.

Cu privire la starea actuale a cestiunii vamali dintre ambele parti ale monarchiei austro-ungaresci aflamu in diurnalulu „D. Ztg." din Vien'a urmatoriulu verdictu: „La casu candu Ungari'a nu va renunciá la pretensiunile sale, ci va considerá tarif'a vamale, ce s'a elaboratu de catra anchet'a vamale din Pest'a, cá unu ultimatu, prin care se impedece regenerarea economica a monarchiei, atunci se scia domnii unguri, cari se afla la carm'a statului, ca austriacii voru fi asiá de intielepti, incatu se apuce pre calea ce duce la independintia completa, adeca pre calea ce chiaru dinsii au aretat'o pre tempulu candu se aflau in opositiune. Inimicii impacatiunii, apostolii uniunii personali voru primí atunci satisfactiune deplina, ca-ci noi austriacii vomu anunciá conventiunea vamale, ne vomu castigá nu numai libertate deplina in actiunea nostra pre terenulu comercialu-politicu, ci vomu redobandí si alte avantagie, ce le-am datu ungariloru la anulu 1867."

Insurectiunea din Hertiegovin'a si Bosni'a nu se curma, chiaru din Constantinopole se scrie, ca in 6—9 Sept. insurgentii batura trupele turcesci si assedeara din nou Trebinje. Voivodulu Lazaru Socitia a luatu fortiulu Stolatz. Alte localitati si lagarulu redificloru lunga Majevitia inca cadiura in man'a insurgentiloru, ér' preotulu Jarco a ocupatu drumurile dintre Scutari si Prizreni. Fortiulu Goransco inca fù ocupatu de insurgenti si la 400 turci s'au luatu armele. Insurgentii ocupa acum terenulu de comunicare intre Serbi'a si Muntenegru. Au luatu parte si muntenegreni la lupta, dupa diarulu „Jstoc", si Pórt'a tramise protestu la princ. de Muntenegru, care respunse, ca elu nu incuviintiaza impartasirea supusiloru sei la insurectiune, dér' nestandu in poterea s'a si impedecá, lasa Portii grij'a de a pedepsí pe rebellii montenegreni. Cavalerescu respunsu.

In Bosni'a inca se latiesce insurectiunea, numai catu au lipsa de arme si amunitia. Bosniacii se intarescu prin locuri muntóse si lagare.

Consulii poteriloru n'au reesitu a impacá pe insurginti, cari nu voru a tramite representanti de catu numai pe locu neutralu si tienu inca de proclamati'a capiloru loru, ca fora autonomia cá Serbi'a nu voru a se impacá.

In Franci'a se citi intr'unu banchetu epistol'a admiralului La Ronciere le Noury, care dechiara, ca form'a de facia a gubernarii Franciei impedeca pe Franci'a a-si ocupá loculu competentu intre poterile europene. Acésta s'a luatu cá unu pronunciamentu, si ministeriulu a destituitu din Ronciere pe admiralu marinei din marea mediterana, cea-ce a redicatu prestigiulu formei republicane.

— In Marea Britania se latiescu simpathiele pentru nedependinti'a popóreloru resculate. Intr'unu meetingu arangeatu in favórea insurgentiloru hertiegovineni D. Russel, nepotendu merge din cau'a sanetatii tramise adunarii dechiaratiunea, ca indesiertu se astépta dela Turci'a vindecarea sortii crescinilloru, déca nu se va creá unu guberniu independentu prin pressiunea poteriloru, cum fù odiniora celu recomendatu de D. Derby si datu Serbiei. Russel vre cá Tesali'a si Albani'a se devina provincie deosebite prin actiunea poteriloru, cu o forma drépta de gubernare. Meetingulu au luatu resolutiuni simpathice pentru insurgenti.

— In diet'a Serbiei opositiunea crescú la 42 membri, cari voru resbelu cu turcii pentru fratii vecini, inse se crede, ca in plenulu Skupcinei va reesí proiectulu maioritatii moderate, care lasa la intieleptiunea guberniului alternativ'a resbellului. Ministeriulu celu nou are dificila pusetiune, ca omladinistii voru a sarí intru ajutoriu fratiloru revoltati, unde mersera si pana acum convóie cá si din Muntenegru, ér' Croati'a e plina de emigranti crescini.

In Ispani'a, decandu ocupara trupele regimului Seo d'Urgel prindiendu garnisón'a, carlistiloru le merge din di in di mai reu; ér' gubernementalii formara unu ministeriu nou sub presidentí'a lui Jovellar, cá ministru de resbelu, si acestu cabinetu representa triumfulu sufragiului universale la alegerile pentru cortesie séu camer'a spaniola.

In partea nordului carlistii scadu din poteri, ca-ce ajutória nu capeta si fostii lui partisani nu

voru a plati impositale pentru portarea de resbelu, in catu a remasu Don Carlos abia cu vro 16 mii luptatori trentiosi.

SOCIETATEA ACADEMICA ROMANA.

(Urmare.)

Domnulu presiedente communica:

Programm'a lucrariloru cu cari Societatea academica are a se occupá in sessionea annului currente.

1. Allegerea unui secretariu ad-hoc.

2. Allegerea commissionei pentru essaminarea reportului delegationei, cercetarea compturiloru si facerea budgetului de la 1 Augustu 1875 peno la 1 Aug. 1876.

3. Allegerea commissionei pentru revisionea bibliotecei societatei.

4. Allegerea commissioniloru pentru essaminarea elaboratelor de concursu.

5. Lectur'a elaboratelor presentate de membrii societatei.

6. Lectur'a discursuriloru de receptione, si a respunsuriloru la elle.

7. Reportulu commissionei asupr'a essaminarei reportului delegationei.

8. Reportulu commissionei asupr'a starei bibliotecei.

9. Reportulu commissioniloru asupr'a lucrariloru ce cadu in sfer'a loru.

10. Allegerea delegationei si a officieloru sectionilora.

11. Tienerea de sedentie publice.

12. Reportulu secretariului generale asupr'a lucrariloru societatei facute in acésta sessione.

13. Timpulu disponibile se va applicá la desbaterea cestioniloru relative la dictionariulu limbei romane.

14. Cestionea donationei reposatului parente Radianu.

Domnulu presedente communica adress'a domnului collegu Anastasiu Fetu, care allaturandu una nona opera a sea, Elemente de Botanica, cere appretiarea societatei d'in punctulu de vedere philologicu in cea ce se attinge de terminologi'a coventeloru technice pentru istori'a naturala. Dupo mai multe discussioni se decide a se pune la ordinea dilei pre timpulu candu societatea va fi in pleno.

Se communica respunsulu domnului Egger, si allu Academiei regale d'in Berlinu despre primirea operiloru typarite de societate.

Item, a domnului G. L. Frollo, prin care offere unu essemplariu d'in oper'a sea intitulata o nona incercare de solutione a problemului ortografficu, care se primesce assemine cu multiamire.

D. J. Ghica, esprimendu fericirea de a vedé, co invetiatii straini gasescu predilectione in studiulu limbei romane, vedieudu totu una data co la facultatea de littere d'in **Parisu** s'a infientiatu chiaru una catedra de limb'a romana, incredentiata distinsului philoromanu d. Picot, propune, si societatea admitte de a i se notificá d'in partea societatei felicitarile selle si incredentiarea, co societatea nu va neglege a lu pune totu de una in currentele lucrariloru selle.

D. presedente propune ca, peno ce societatea va fi in numeru ca sé pota leuá conclusioni decisive asupra diverseloru lucrari importanti ce sunt la ordinea dilei, membrii presenti se se occupe cu essaminarea manuscripteloru ce sunt venite la concursu, in sectione philologica.

Propunerea se adopta; membrii presenti ieau obligamentulu a veni si a lucrá in tote dilele, afora de d. Cretiulescu, carele cere a fi scusatu pentru done trei dille.

Presedente A. Treb. Laurianu.

Secretariu ad-hoc G. Sion.

Sedentí'a d'in 18 Augustu 1875.

Presedente: A. Treb. Laurianu.

Membri presenti: J. C. Massimu, Caragiani, Baritiu, N. Jonescu, Sion, Fetu, Urechia, si J. Ghica.

Se da lectura processului verbale allu sedentiei precedente, si se adopta.

Se communica adress'a domnului doctore Anastasiu Fetu, prin care offere societatei done essemplarie d'in oper'a sea Descrierea si intrebuentiarea apei commune si a apeloru minerale d'in Romani'a, care se primesce cu multiamire.

Se communica adress'a domnului Alessandru Odobescu, prin care notifica co defferite occupationi nepermittendu-i a indeplení sarcinile ce-i dedesse societatea in annulu trecutu, inapoiesce manuscriptele ce-i au fostu incredentiate, si a nume: Parte d'in descrierea Moldaviei de Cantemiru tradussa de d. Hodosiu; parte d'in istori'a Imperiului ottomanu de acellu-asi; traductionea d'in Juliu Cesare de d. Caianu.

Societatea deliberandu asupr'a acestoru lucruri, insarcinedia pre d. Baritiu cu typarirea si correctarea descrierei Moldaviei, si pre delegatione cu acea d'in urma.

Se mai communica una adressa a domnului A. Odobescu prin care tramitte unu manuscriptu primitu la juriulu numitu de societate pentru cestionile puse in programm'a congressului geograficu d'in Parisu, care negasindu-se sufficiente, remane a se intorce auctoriului.

Se decide a se intorce auctoriului cándu se va presentá.

Dupo aceste-a societatea, constituita in sectione philologica procede la lectur'a manuscriptului despre syntactic'a romana.

Presedente A. Treb. Laurianu.

Secretariu ad-hoc G. Sion.

Sedentí'a d'in 19 Augustu 1875.

Presedente: A. Treb. Laurianu.

Membri presenti: J. C. Massimu, G. Baritiu, N. Jonescu, B. A. Urechia, J. Caragiani, Anastasiu Fetu, G. Sion, J. Ghica.

Se da lectura processului verbale d'in sedentí'a precedente, si se adopta.

D. Baritiu adduce la connoscentí'a societatei co cu occasionea typarirei traducerei Descrierei Moldaviei de Cantemiru, cu care a fostu insarcinatu in sedentí'a precedente, typographulu la care se face acésta lucrare, i ar fi communicatu, co de mai multu tempu a inceputu typarirea traductionei Istoriei Imperiului ottomanu lucrata de D. Josefu Hodosiu, déro dupo ce a tramissu correctur'a prima la D. A Odobescu, n'a mai primitu-a inderetu, si lucrulu sta interrupta.

Dupo acésta communicatione, societatea avendu in vedere co manuscriptulu mentionatu s'a inapoiatu societatei de D. A. Odobescu fora neci una relatione despre motivele ce l'au impedecatu de a indeplení acésta lucrare, decide se se recommende d'in nou sectionei istorice spre a leuá sau propune covenitele dispositioni.

Se procede la lectur'a manuscriptului despre syntactic'a romana.

Presedente A. Treb. Laurianu.

Secretariu ad-hoc Sion.

(Va urmá.)

Textulu Adressei

de recunoscientia, votate de adunarea generale din Reginu catra Prémeritatii nostri barbati

Timoteu Ciparíu si Georgiu Baritiu:

„Adunarea generala a „Associatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu," ce se celebrá chiaru in momentele de facia la Reginu, tinde membriloru sei conveniti din tóte anghiurile romane ocasiune distinsa, de a reflectá asupr'a immensei poteri a scientiei, asupr'a nesprimabilei insemnatati a culturei cá factoru principalu si neaperatu la redicarea si progressulu unui poporu.

Nemene cu mentea sanetósa nu se mai indoiesce despre acelu adeveru, ca una natiune, ce in tempulu nostru nu imbratiosédza cu tóte poterile sale scientí'a, nu póte avé venitoriu, ci prin nefericitulu seu indiferentismu in acestu respectu -si suscrie ea insa-si sententi'a de mórte. Unu atare poporu, intogmai cá singuritulu ce-si inchide ochii si fuge dinaintea radieloru stralucitórie ale sórelui, órbeca si piere in intunerecului noptiei secilloru si istori'a trece preste elu, fora a insemná macaru urma de esistinti'a lui. De unde urméza, ca primii si cei mai mari benefacutori ai unei genti suntu fora indoiéla barbatii ei de scientia, acei bravi fii ai sei, ce cá adeverati preoti sacrifica cu devotiune pre altariulu museloru.

Intre acesti'a natiunea romana are nespusa fericire de a Te numerá cu mandría in prim'a linia pre Prea stimatu Domni'a T'a, care prin indelung'a-Ti activitate literaria asiá de fruptuósa si prin productele-Ti neperitórie ale mentei Ti-ai deobligatu la eterna recunoscintia pre totu natulu romanu, pre tóta suflarea romanésca. Déca multiumit'a si recunoscinti'a — precum nu sufere indoiéla — e cea mai sacra obligatiune, apoi natiunea nóstra cuprensa pe calea renascerei sale simte aduncu, cu ce pondu indiecitu si insutitu jace pre sufletulu fiiloru sei acea santa datorintia facia de prea stimatu Domni'a T'a, unulu din nemoritorii antesemnani natiunali, cari in tempurile cele mai grele, cu atate sacrificie pre cáli atatu de coltiuróse o condusera si scósera norocosu din intunerecu la lumina, din mórte la viétia.

Intru deplena apretiare a ataroru merite nevesceditórie, adunarea generala presenta a „Associatiunei romana transilvane" crede a poté persolví macaru una particica din tributulu datoritu meritului, candu grabesce din plenulu ei a-Ti esprime si cu acésta ocasiune simtiementele de profunda veneratiune, gratitudine si recunoscintia a natiunei intrege, carea róga cu pia suspiria dieitatea, cá se ni-Te tiena spre decorarea numelui romanu inca indelungi si fericiti ani.

Perseverandu cu totu respectulu

Reginulu sasescu 30 Aug. 1875.

Ai Prea stimatu D. Tale

Dr. Szilasi, notariu. — Iacobu Bolog'a, presiedinte."

Provocare la interpelatiune in caus'a totalei desconsiderari a limbei romane in cerc. Lapusiului-ungurescu, care se se faca catra comitele supremu in congregatiunea comitatului din 28 Septembre 1875:

„Catra

Spectatulu Domnu Gabriele Manu, advocatu provinciale si representantele municipale

in Deesiu.

Subscriisii inteligiti luandu in consideratiune vócea intregei poporationi romane din cerculu Lapusiului, amu adatu cu scopu, a indreptá urmatóri'a interpelatiune, care se fia prin Spectatu Domni'a Vóstra in viitórea adunare comitatense inaintata si in sensulu legei de nationalitate din 1868 spriginita; — si anume:

Ca are domnulu comite supremu scire, ca tóte legile, instructiunile si ordinatiunile ne vinu esclusivu in limb'a ungurésca, care limba poporatiunea nóstra — ce numera in acestu cercu 19,296 facia de tóte celelalte nationalitati, cari numera numai 4,144 sufiete — de locu nu o precepe, de unde prin neprecepere se escá neimplinirea acestoru feliu de ordinatiuni, apoi daunele cele mai mari si aprópe nesuportabile; mai departe cumca tóte recursele, planurile etc. scrise si verbale in limb'a romana se desconsidera cu totulu din partea officiului processuale din Lapusiu; in fine are si acea cunoscintia, cumca d-lu comissariu de pretiuire catastrale Gyarfási Ferencz a intredisu cu totulu notariloru catastrali si comissiuniloru comunali de a lucrá in limb'a poporului, si déca este asiá, — are de cugetu, a pune catu se póte mai curundu stavila estoru-feliu de abusuri si illegalitati; cari numai irritéza si nemultiumescu intregu poporulu romanu in gradulu supremu?

Lapusiulu-ungurescu, in 10 Septembre 1875.

„Urméza 51 subscrieri."

Sighisióra, in 13 Septembre 1875.

Domnule Redactoru! *)

In numerulu 61 alu „Gazetei," in corespondinti'a despre cele petrecute in Reghinulu sasescu cu ocasiunea adunarei generali a Associatiunei transilvane, se dice intre altele, ca „unu romanu nefericitu se sufulcà a tiené unu toastu in limb'a maghiara pentru Associatiunea transilvana," eschiamandu mai incolo, ca nu scie, ce scopu a avutu cu acést'a toastantele.

Avendu onóre, a o spune pe facia, ca acelu pasu — nu pré magulitoriu — me atinge pre mene, me rogu cu tóta stim'a, se binevoliti, a dá locu in pretiuti'a fói'a a D-vóstra si scusei mele, ca-ce d-lu Publiu — fia ca din nepricepere, — asiá orbesce m'a atacatu, incatu simtiulu de onóre si caracterulu meu pana acum nepetatu cu voce imperativa pretindu dela mine drépt'a loru aperare.

Dreptu acesa a fi bine intielesu, Ve rogu, permiteti-mi deslucirea lucrului, si déca apoi si cei intielepti me veti afla vinovatu, dejudecati-me, cum ve place, ca-ce unei judecati intielepte bucurosu me supunu.

Éta déra adeverulu! Inainte de banchetu cu cate-va minute presentandumi-se o lista cu sirulu toasteloru, ce erá se se tiena — asiá dicundu exoffo — primiu eu celu pentru „Associatiune". Toastulu meu erá ultimulu. Antevorbitoriulu meu incepuse dejá a toastá, candu mi se impartasi, ca voi'a Ill. Sale a d. presiedente este, cá eu se toastediu in limb'a maghiara. Mie nu-mi veni la socotéla lucrulu, parte, ca-ce cugetandu romanesce me temeamu, ca nu voiu fi in stare, in momentu a me esprime in limba straina, parte inse pentru-ca obiectulu, despre care erá se vorbescu, erá — ce e dreptu — mai multu pentru limb'a romana. Ce erá de a face? Se-mi alegu o alta tema, 'mi lipsiea tempulu; pentru acesa si facui obiectiunea-mi in intielesulu acestu-a, mi se reflectà inse, cá se vorbescu numai, pentru-cá dd-niloru maghiari, cari erau la massa, inca se li se satisface incatu-va.

Pe basea acést'a tienendu-mi de datorintia, a implini vói'a Ill. S. a d. presiedinte; apoi fiind-ca unu dnu romanu tienuse dejá unu toastu in limb'a germana, fara téma de-a deveni nefericitulu natiunei, cugetaiu, ca impregiurarile me scusa pe deplinu; inse totu-si mai inainte mi cerui scusarea in limb'a materna — la care nu mi se facù nici o observare — si numai apoi tienui toastu in limb'a maghiara.

Acum apellesu la sentiulu de dreptate alu on. publicu cetitoriu, se judece, avutu-a d. Publiu causa, de a me perstringe in publicitate? Densulu dice, ca nu scie, ce scopu a avutu toastantele. —

D-le Publiu! D-t'a, déca nu me insielu, posiedi si cei 2 ochi ai ambitiunei, dauna inse, ca nu ti-su si urechile duple, ca-ce in casulu acestu-a trebuea netrecutu se audi si d-t'a motivele premise verde romanesce.

Abstragundu inse dela motivele susu-amintite te intrebu: óre omulu cu tóte sentiurile desvoltate nu mi-ar' scusá procederea mea inca si din altu punctu de vedere? Eu credu, ca dá, si éta pentru ce! Noi, nu eramu adunati in unu corpu politicu-nationale, ci intr'unulu privatu-familiariu. Noi romanii formámu familí'a, ér' strainii erau óspeti invitati de noi; si déca eu provocatu de catra capulu familiei amu cutezatu a dá resunetu si limbei óspetiloru nostri maghiari, credeamu prin acesa a le face nu numai acestoru-a placere, ci chiaru si publicului intregu.

Noi prin acést'a nu amu suferitu dauna, ci amu datu numai dovada, ca nu suntemu egoisti, ca nutrimu sentiulu de ospitalitate si scimu respectá limb'a loru si atunci, candu legea nu ni impune acésta datorintia.

Éta, d-nulu meu, motivele, la care eu tienu, ca-mi voru operá pe deplinu onórea atacata de d-t'a. Intre 4 ochi asiu fi in stare, a-ti insirá inca si altele. Inse crede-me, cá romanu adeveratu ce sum, pe aste cale nu potu mai multu. Pentru acesa finindu, 'ti poftescu din anima, se prosperedi in zelulu d-tale de romanu; inse cá se nu-ti fia ostendí'a in desiertu, adu-ti aminte de proverbiulu romanu „mati'a cu clopotu nu prinde sóreci;" pentru acesa 'ti mai poftescu inca un'a, si anume: cá D-dieu, carele a versatu atat'a zelu in anim'a d-tale, se-ti daruésca deplina intieleptiune!! —

Demetriu Truti'a,
notariu la trib. reg.

*) Publicamu aceste numai cá se nu fimu taxati de prejuditiosi, si le lasamu la judecat'a on. publicu. Red.

Sabesiu 15 Septembre 1875.

Domnule Redactoru!

Cum se vede „Gazet'a" si „Federatiunea" au pre unulu si acelasiu corespondinte in Sabesiu, care a scrisu in nrii 53 si 58 si „Gazetei," 54 si 56 si „Federatiunei," „ca romanii de aicia inainte de alegerea deputatiloru dietali ar' fi tienutu una conferintia, dela care absentandu cea mai mare parte a inteligintiei din locu, ce se tienea de conclusele conferentiei din Sibiiu, cei presenti, dupa discusiune indelungata si seriósa, cu maioritate preponderanta s'au dechiaratu pentru principiulu activitatiei, si au decisu solidaritatea tuturoru alegutoriloru in orasiu si scaunu." —

Dupa alegeri totu acelasiu scrie in numerii citati, „ca in orasiu s'au abstienutu dela urna pana la unulu si activitatea au ecsecutat'o aceia, cari au si deciso." — Din aceste vorbe se nu cugete cineva, ca dóra acea inteligentia din orasiu, care a decretatu activitatea se ar' fi retienutu dela alegeri in cerculu I respective in orasiu, déca nui stá in contra multimea passivistiloru romani si a sasilor nationali tari cá stanc'a de pétra; precum nece acesa, ca ea impartita in dóua falange, una pentru Kallay, alta pentru Éles nu ar' fi agitatu in cerculu II respective in scaunu; mi se pare, ca d. corespondinte se genéza a dá lucrulu pe facia in specialu precum s'a fostu promisu, si reu destulu ar' face — cum dice — se tiena in pulpitu vorbele curióse, povestile minunate si précaracteristicele cause ale passivitatii si activitatii romaniloru de aicia, si amu dorí cá d. corespondinte se dè la publicitate protocolulu memorabilei conferintie de dinainte de alegeri, in care s'a decisu solidaritatea pentru activitate a tuturoru alegutoriloru din orasiu si scaunu — fora de a fi toti de facia — cá publiculu se afle; cine a convocatu acea conferintia? cari deintre alegutori au fostu de facia? si déca discusiunea a fostu indelungata si seriósa, care ce motive grave a adusu inainte pentru activitate séu passivitate, ce cu atatu mai usioru póte face, ca-ce protocolulu l'a dusu insusi si, cum dice, -lu are in pulpitu; si decumva s'a mai tienutu si alta conferintia inainte de alegeri dupa cum s'a decisu in cea dintaiu, se refereze in specialu dupa cum s'a fostu promisu. —

Asteptamu mai incolo cu totu dreptulu, cá d. corespondinte se nu ascunda mati'a in sacu, ci cá unulu, carele de demanétia pana dupa alegeri a fostu totu intre alegatorii activisti, se scrie cu fidelitatea ce i se cuvine unui corespondinte, ca cine au fostu candidatii si de unde? pentru ca intru adeveru au alergatu la romanii din Sabesiu candidatii, cá odeniora negutietorii la tergulu celu renumitu alu Dobricinului nu numai din Transilvani'a (Trausch) ci si din fundulu Ungariei Éles, Steinacker, Kallay, D. Wodianer si altii. —

In urma se poté asteptá dela d. corespondinte se scrie, ca cine au fostu conducatoriu la alegerea lui Kallay, si cine la a lui Éles? ce a indemnatu pre acesti din urma se parasésca pre candidatulu loru Éles si se aléga pre Kallay? si apoi ce au patitu cu Éles unii dintre alegutori si conducatori in hotelulu la Gedeon pentru reintórcerea arrunei? Cum a decursu banchetulu in hotelu la Cheb in gradina pana sér'a? de unde totu esiau pana la pórta si ér' se intorceau; tóte aceste asteptamu se le descrie d. corespondente, dupa ce si de catra Redactorele „Federatiunei" nr. 54 a fostu provocatu se dè informatiuni detaliate, cá se nu venimu in ispita a presupune despre densulu ceea ce nu amu voi, si natiunea se scie, ca cine a aruncatu sorti pe camasiei, si se nu suferimu cei nevinovati plesniturele ce ni se arunca in facia din o parte si alta, cumu e si cea din „Orientulu Latinu" nr. 57, ca Sabesienii „s'au datu de multu..... s'au lapedatu de..... ca-ce totu astfeliu au purcesu si in rondulu trecutu.'

Unu Sabesianu.

Noutati diverse.

— Maiestatea S'a imperatés'a Austriei, dupa sciri dela Sassetot si Parisu, facundu o preamblare calare, cadiù astfeliu, in catu momentanu -si perdù presenti'a, inse din norocire casulu remase fora urmari seriése si durerea capului ei mai slabi, in catu scirile mai recente ne incredentiasa, ca Maiestatea S'a o potutu parasi patulu si merge totu spre mai bine. —

— Maiestatea S'a va intreprinde in decursulu tómnei curente o calatoria in Transilvani'a spre a vedé progressulu lucrariloru de restaurationе la castelulu antiecu din „Vajda-Hunyad." „Magyar Polgár" spereaza, ca se va realisá faim'a acesata, fiendca Maiestatea S'a n'a calatoritu din anulu 1852 prin Transilvani'a. —

Prelegerile la scól'a principale romana din Lapusiulu-Ungurescu se voru incepe in **11 Oct.** a. c., éra inscrierile in dilele premergatórie dela **1-a Oct.** incependu.

Lapusiulu-Ungurescu 11 Septembre 1875.

Directiunea scólei.

(Concertu). Sér'a de 13 Septemb. a. c. a fostu pentru noi multu incantatória, scrie unu Blasianu.... Tinerii romani Iacobu Muresianu si Beniaminu Popu, cá unii ce prin art'a musicale cá romani sciu produce pentru romani momente de desfatare, arangiara in Blasiu in sér'a de 13 Sept. in casele st. d. Georgiu Popa unu concertu, care ne transplantà in regiunile incantatóriloru. Tinerii nostri sciura se arate publicului, ca romanulu e capace de ori si ce arte fromósa..

Pucine concerte s'au datu in Blasiu, cari se fi electrisatu pe ascultatorii atatu de multu, da, pentru ca factorii lui au fostu romani tineri, si cá atari au sciutu se-si cante piesele cu focu romanescu, au sciutu se rapésca animele ascultatoriloru.

Dexteritatea cu care cantà Muresianu pe claviru si Popu pe violina ne face, se dorimu asemene productiuni, care erá incarcate de aplausele publicului. —

(Ciuma de vite). In comunele „Orlatu" si „Ocnisióra" in cerculu Sibiiului inca grasieza de vr'o cateva dile bóla de gura si de unghi intre vite, care ciuma la apropiarea tergului de vite este fórte fatale si recere precautiune mare. —

(Tergu). Ministrulu de agricultura, industria si comerciu a concesu liberei cetati reg. Alba-Iulia (Belgradu), cá tergulu, care se tienea acolo in 29 Septembre, se se tiena in a. c. esceptionalu in 24 Septembre.

— Deducerea numelui Németi (germanu). Regele ung. S. Stefanu, care spre redicarea gloriei coróneі s'ale chiamà mai antaiu germani in Ungari'a, dandu-le locuri de stabilisare, si inmanandu-le documentele de donatiune le dise in adunare publica: „Nehmet" (lustile). Maghiarii presenti cugetau, ca acela e numele chiamatiloru, si ii numira de atunci incóce „Németi," dice „Tbl."

(Congressu internationalu). In 4 Sept. se adunara din Europ'a si Americ'a mai multe notabilitati umanitarie, barbati distinsi de scintia spre a luá resolutiune in privinti'a dreptului gintiloru. Dupa mai multe consultari se si luà resolutiunea, ca in interessulu umanitatii si alu civilisatiunei voru infiintiá la guberniele europene, cá intielegundu-se intre sene se reduca armarile cele pré incordate. Alu doilea conclusu alu congressului cuprinde dorinti'a, cá guberniele europene se supuna causele de córta unui juriu internationale, inainte de ce ar' dechiará vre unu resbelu ad. se se tiena de conventiunea dela 1856.

(Voluntari). Afara de voluntarii, carii trecura la Hertiegovin'a spre ajutoriu din sudulu Ungariei, scrie „Albin'a," ca la sfatulu lui Miletits porni o nóua céta de serbi mai vertosu studenti si din Budapesta, cea ce mai amaresce pe maghiari e si dechiararea insurgentiloru in proclamatiune, ca ei simpatisédza cu tóte nationalitatile din Ungari'a numai cu maghiarii nu. —

— (Populatiunea in Turci'a européna) dupa „l'Ordre" diariu francesu, e preste 12 milióne, dintre cari musulmani curati suntu numai 700 mii; ér' slavi de credentí'a musulmana: 500,000, unu milionu de albanezi, celelalte trei parti suntu crestini in proportiune cá 1 la 3.

Grecii imperiului turcescu imprastiati suntu la 2 mil.

Romani in Macedoni'a, Epiru si Bulgari'a vro 800,000, in Romani'a 4.200,000 si toti romanii orientali la 8.000,000, numeru respectabilu de a formá unu statu de alu 2-le rangu, dice „l'Ordre," laudandu progressulu romaniloru in civilisatiune.

Slavi: Serbii 1 mil., bulgarii la 3.200,000, bosniacii 500,000, hertiegovinenі la 250,000 si montenegrenii la 200,000.

Ratiociniulu

comitetului arangiatoriu alu balului romanu din Vien'a, ce s'a tienutu in 27 Fauru st. n. a. c.

Consemnarea

ofertelorŭ incurse pentru balulu romanu din Vien'a (27 Fauru st. n.), alu carui venitu este destinatu pentru sustienerea cabinetului de lectura a societatii academice „Romani'a-Juna.“

(Urmare).

C) Din Transilvani'a.

VIII. Nasaudu: List'a nr. 10, colectante D. Dr. A. P. Alexi, prof. gimn.:

	fl.	cr.
1. Dl. Ales. Bohatielu, capitanu supr.	2	—
2. „ Greg. Moisilu, vicariu	1	—
3. „ Leontinu Luchi, pret. c. r. peus.	1	—
4. „ Ioanu Florianu, pres. trib.	1	—
5. „ Ioachimu Muresianu, assessoru	1	—
6. „ Massimu Lic'a, assessoru	1	—
7. „ Aritenu Marcusiu, jude reg.	1	—
8. „ Dr. Const. Moisilu, prof. gimn.	1	—
9. „ Dr. Paulu Tanco. prof. gimn.	1	—
10. „ Dr. N. Maieru, prof. gimn.	1	—
11. „ Dr. A. P. Alexi, prof. gimn.	1	—
12. „ N. Besi'a, prof. gimn.	1	—
13. „ Beniaminu Hangi'a, prof. gimn.	1	—
14. „ Florianu Marianu, jude cerc.	1	—
15. „ G. Manu, amploiatu	1	—
16. „ Josifu Mihalasiu, mag. post.	1	—
Sum'a	17	—

IX. Orlatu: List'a nr. 20, colectante Domnulu Petru Bradu, protopopu onor.:

	fl.	cr.
1. Dl. Dr. Georgiu Majoreanu, med.	2	—
2. „ Petru Bradu, protop.	2	—
3. „ Petru Munteanu, mag. post.	1	—
4. „ Nicolau Isdrailla, dogariu	1	—
Sum'a	6	—

X. Poian'a si Sin'a: List'a nr. 130, colectante D-lu Nicolau Blasianu:

	fl.	cr.
1. Dl. Nicolau Blasianu, in Sin'a	2	—
2. „ Nicolau Ciugudeanu, propr.	2	—
3. „ Luc'a Sav'a, parochu gr. or.	1	—
4. „ Dem. Lazaru, docente	1	—
5. „ Ioanu Bogdanelu, notariu com.	1	—
6. „ Ioanu Radu, docente	1	—
7. „ Nicolau Dobrota, preotu gr. or. in Poian'a	1	—
8. „ Ioanu Sierbu, preotu gr. or.	1	—
9. „ Georgiu Pelagiu, docente	1	—
10. „ Ilie Hociot'a, docente	1	—
11. „ Ioanu Rodeanu, economu	1	—
12. „ Marcu Bucuru, economu	1	—
Sum'a	14	—

XI. Resinari: List'a nr. 21, colectante D-nulu Dr. Med. Gregoriu Sandeanu:

	fl.	cr.
1. Dl. Dr. Med. Gregoriu Sandeanu	3	—
2. „ Ioan Mutiu-Urechia, not.	1	—
3. „ Sav'a Popoviciu, parochu	1	—
4. „ Dr. D. Popoviciu-Barcianu	1	—
5. „ Jacobu Ciucianu, economu	1	—
6. „ Maniu Drocu, economu	1	—
7. „ Ioanu Cioranu, economu	1	—
8. „ Maniu Tapalaga, economu	1	—
9. „ Bucuru Danchesiu, economu	1	—
10. „ Ioanu Romanu, direct. scol.	—	50
11. „ Nicolau Ciuciauu, economu	—	50
Sum'a	12	—

XII. S. Sebesiu: List'a nr. 23, colectante D-lu Ioanu Paraschivu, subj. reg.:

	fl.	cr.
1. Dl. Balomiri, jude regiu, in Sebesiu	2	—
2. „ Georgiu Angialu, cons. in pens.	2	—
3. „ M. Savu,	1	—
4. „ I. Bositi'a, advocatu	1	—
5. „ I. Munteanu, advocatu	1	—
6. „ I. Paraschivu, jude regiu	1	—
7. „ Ioanu Tipeiu, protop. gr. or.	1	—
8. „ N. Lazaru, parochu gr. or.	1	—
9. „ Avramu Davidu, parochu gr. or.	1	—
10. „ Ioanu Ocitiu, comerc.	1	—
11. „ Visdu, cancelistu	1	—
12. „ Petru Pamfilie, economu	1	—
13. „ Ioanu Mihaltianu, in Vingardu	1	—
14. „ Ioanu Stoicuti'a, parochu in Sescioru	1	—
Sum'a	16	—

XIII. Teč'a si giuru: List'a nr. 13, colectante Din Grigoriu Vitézu, propr.:

	fl.	cr.
1. Dl. Grigoriu Vitézu, propriet.	1	—
2. „ Simionu Augaru, preotu in Ocniti'a	—	50
3. „ Nicolau Mateiu, preotu in Boiti'a	—	50
4. „ Teod. Moldovai, preotu in Posmusiu	—	50
5. „ Simeonu Dorgo, invet. in Ocniti'a	—	20
6. „ Alesand. Butnariu, preotu in Pintiou	—	50
Sum'a	3	20

XIV. Targulu-Muresiului: List'a nr. 18, colectante Dlu Petru Piposiu:

	fl.	cr.
1. Dl. Demetriu Fogarasi, comerc.	2	—
2. „ Antoniu Stoic'a, jude la tab. r.	2	—
3. „ Petru Piposiu, jude la tab. r.	2	—
4. „ Simionu Popoviciu, jude la tab. r.	1	—
5. „ Antoniu Sanciali, vice fiscalu	1	—
Sum'a	8	—

XV. Vajda-Huniadu: List'a nr. 6, colectante Dlu Avramu Pecurariu, preotu:

	fl.	cr.
1. Dl. Ioanu Albu, cosiocariu	1	—
2. „ Simionu Popoviciu, not. cerc.	1	—
3. „ Georgiu Danila, primariu	1	—
4. Dn'a Amali'a Dim'a, proprietaresa	1	—
5. „ Mari'a A. Pecurariu, preotesa	1	—
6. Dl. Avramu Pecurariu, preotu	1	—
7. „ Nicolau Munteanu, cordovangiu	1	—
8. „ Danila Mus'a, cancel. silv.	—	50
9. „ Aureliu Cuteanu, assist. farmac.	—	50
Sum'a	8	—

XVI. Zernesci si giuru: List'a nr. 24, colectante Dlu Ioane Comsi'a, parochu:

	fl.	cr.
1. Dl. I. G. Baritiu, filos. abs. in Zernesci	5	—
2. „ Ioanu Comsi'a, parochu	3	—
3. „ Nicolau Garoiu, jude process.	3	—
4. „ Nicolau Penciu, jude reg.	1	—
5. „ Ioanu Gogonea, mag. post.	1	—
6. „ Nicolau Grozea, proprietariu	1	—
7. „ Aldimiru Badiu, not.	1	—
8. „ Nicolau Chiornitiu, propr.	1	—
9. „ Nicolau Cintea, medicu	1	—
10. „ Nicolau Guguianu, primariu	—	50
11. „ Ioanu Ratiu, notariu in Branu	2	—
Sum'a	19	50

Sum'a totale din Transilvani'a 341 40
(Va urmá.)

Nr. 381/comis. fond. scol. ex 1875. 2—3

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatória la scól'a de fetitie din Nasaudu, cu care este impreunatu unu salariu anuale de 300 fl. v. a., cuartiru liberu cu gradina si 6 orgia de lemne focale, se escrie concursu pana in **15 Octobre an. c.**

Concurentele au de a documentá:

a) ca au depusu examenu de invetiatória si de pracsa;

b) ca sciu limb'a romana, care este limb'a propunerei; apoi ca mai sciu si limb'a maghiara ori germana;

c) ca au deplina cunosciintia despre lucrurile de mana femeesci, apoi despre gradinaritu si gatirea bucateloru.

Care va corespunde deplinu conditiuniloru acestor'a, si va produce atestate recomandabile, intre cari si testimoniu de botezu, va fi preferita.

Postulu se va conferí provisoriu pe 3 ani cu salariulu de 300 fl., dupa acea definitivu cu 400 fl. pe langa emolumentele aratate.

Din siedinti'a comissiunei fonduleloru scolarie tienuta la Nasaudu in 31 Augustu 1875.

Presiedintele: Secretariulu:
Gregoriu Moisilu, Tom'a Mihalc'a.
vicariu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a confessionala greco-catholica din Rodn'a nóua in districtulu Nasaudului se deschide concursu pana la **10 Octobre 1875 c. n.**

Emoluminte sunt:

a) Salariu anuale 180 fl., care se platesce in rate lunarie decursive dela casa'a comunala.

b) Pentru cuartiru 20 fl. v. a.

c) Siese orgie lemne focali sŏu 10 fl. v. a.

Dela concurinte se pottesce:

1. cá se fia preperandu absolutu;
2. cá se fia bine deprinsu in canturile bisericesci;
3. se cunósca gradinaritulu si pomaritulu.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru avé a-si asterne suplicele loru cu documintele recerute la senatulu scólei confessionale gr. cath. in Rodn'a nóua (Siantiu).

Rodn'a nóua 3 Septembre 1875.

Din sied. senatului scólei confessionale gr. cath.
Presiedintele:
2 Ilarion Filipoiu,
parochu gr. cath.

Celelalte diaria romane inca-su rogate se binevoiésca a reproduce acestu Concursu.

Lazaru Domide,
notariu cercuale.

Concursu.

Devenindu vacantu postiulu de invetiatoriu confes. gr. cath. in comunitatea opidana Rodn'a-vechia, situata in districtulu Nasaudului, prin acésta se escrie concursu.

Salariulu anuale este 240 fl. v. a. fora alte emolumente. Concurentii au de a-si asterne recursele loru bine instruate la presidele acestui senatu pana la **30 Septembre a. c.,** ér' pe 10 Octobre, care va fi diu'a alegerei, le sta in voia a se presentá in persóna sŏu nu. —

Rodn'a-vechia in 30 Augustu 1875.

Dela comissiunea scolastica gr. cath.

Presiedintele:
Clemente Lupsiaiu,
parochu gr. c.

Notariulu sied.:
Silvestru Muresianu,
3—3 invetiatoriu.

Pretiurile piacei

in 17 Septembre 1875.

Mesura	Specia fructeloru		Pretiulu fl.	cr.
Metreta austriaca-40 cupe	Granu	frantea	3	60
		midiulociu	3	34
		de diesu	3	20
	Mestecatu		2	74
	Secara	fromósa	2	14
		de midiuloca	2	—
	Ordiulu	frumosu	2	94
		de midiuloca	2	—
	Ovesulu	frumosu	1	86
		de midiuloca	1	80
	Porumbulu		3	—
	Meiu		2	34
	Hrisca		—	—
	Mazarea		4	20
	Lintea		4	—
	Faseolea		—	—
	Semintia de inu		7	32
	Cartofi		—	66
Punitu	Carne de vita		—	18
	„ de rimatoriu		—	28
	„ de berbece		—	14
Cendrariu	Seu de vita prospetu		20	—
	„ „ topitu		—	—

Cursurile

la bursa in 17 Septembre 1875 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 29	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 „ 91½	„ „
Augsburg	—	—	101 „ 80	„ „
Londonu	—	—	111 „ 85	„ „
Imprumutulu nationalu	—		73 „ 90	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			70 „ 15	„ „
Obligatiunile rurale ungare			81 „ 25	„ „
„ „ temesiane			81 „ 25	„ „
„ „ transilvane			79 „ 50	„ „
„ „ croato-slav.			84 „ —	„ „
Actiunile bancei	—	—	931 „ —	„ „
„ creditului	—	—	215 „ 80	„ „

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.